

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 16.Gf.40.177/2023/10-II.

A felperes:

felperes1

(cím2)

A felperes képviselője:

Partos & Noblet Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Molnár-Szili Zoltán ügyvéd)

(cím1)

Az alperes:

alperes1

(cím4)

Az alperes képviselője:

Dr. Boross Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Boross Ildikó ügyvéd)

(cím3)

A per tárgya: kötbér megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 5.G.40.302/2021/18-I.

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, az alperest terhelő marasztalási összeget 46.009.960 (negyvenhatmillió-kilencezer-kilencszázhatvan) forintra leszállítja.

A perköltségre vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 1.574.000 (egymillió-ötszázhetvennégyezer) forint együttes első-, és másodfokú, továbbá felülvizsgálati perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest meghiúsulási kötbér jogcímén 145.783.716 forint, és ezen összeg után 2020. június 22-től a kifizetésig járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:155. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat és perköltség megfizetésére. Másodlagosan kártérítés jogcímén kérte az alperest kötelezni 72.614.411 forint és 2020. június 22-től járó késedelmi kamata megfizetésére. Az érvényesíteni kívánt jogát elsődleges keresetével összefüggésben a Ptk. 6:58. §-ra, a 6:183. § alapján alkalmazandó 6:179. §-ra, a 6:186. §-ra, továbbá a keretszerződés 5.5.2. pontjára alapította. A másodlagos keresetével összefüggésben a Ptk. 6:58. §-ra, a 6:183. §-a alapján alkalmazandó 6:179. §-ra, 6:180. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 6:142. §-ra és 6:143. §-ra hivatkozott.

[2] Előadta, hogy közbeszerzés alapján a felek diákmunka közvetítése tárgyában kötöttek vállalkozási szerződést 2020. február 19-én 24 hónap határozott időre, amelyet az alperes saját döntése alapján meghosszabbíthatott a szerződés szerint. Az alperes a koronavírus járványra való hivatkozással felmondta a szerződést, amely álláspontja szerint jogellenes, mert nem felel meg a szerződés 8.4. pontjában, illetőleg a Közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIIII törvény (a továbbiakban: Kbt.) 143. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak. Megítélése szerint nincs szükség a közbeszerzési eljárás keretében kötött szerződés módosítására pusztán azért, mert az alperes szerződésszegő helyzetbe került. A felmondás olyan időpontban történt, amikor az alperes tudatában volt annak, hogy a fürdők heteken belül újra nyitnak. Amennyiben valóban szükség lett volna a szerződés módosítására, úgy nem lett volna szükség a Kbt. 141. §-a alapján új közbeszerzési eljárás lefolytatására. Kifejtette, hogy az alperes jogellenes felmondása a teljesítés jogos ok nélküli megtagadásának minősül, ezért a Ptk. 6:183. §-a értelmében a lehetetlenülés jogkövetkezményei alkalmazására

alapítottnan érvényesíthette a szerződésben kikötött meghiúsulási kötbér iránti igényét. E körben utalt a Ptk. 6:186. §-ára és a szerződés 5.5.2. pontjában foglaltakra. Állította, hogy az 500.000.000 forint keretösszegeből fel nem használt 485.945.720 forint alapulvételével a szerződés értelmében a kötbér összege ennek 30%-ával, azaz 145.783.716 forinttal egyezik meg. A másodlagos keresete körében kifejtette, hogy a jogellenes felmondás következtében az alperes köteles megtéríteni az elmaradt haszonban megnyilvánuló kárát, amelynek meghatározása során figyelemmel volt a szerződésben rögzített vállalkozói óradíjra, továbbá a korábbi szerződések teljesítésének tapasztalataira is, ennek megfelelően az okozott kár összege 72.614.411 forint.

[3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Azzal érvelt, hogy a szerződést a szezonális szükségletére alapította, az az extra ideiglenes munkaerő igényének kielégítésére szolgált. A 2020. március elejétől a világot sújtó és jelenleg is tartó koronavírus-járvány beláthatatlan és kiszámíthatatlan, a felek felróhatósági körén kívül eső külső tényező, amely alapjaiban rendezte át az emberek életét és az üzleti ágazatokat, így különös hatást gyakorolt a turizmusra. A veszélyhelyzeti és az utazási korlátozások bevezetéséről szóló rendelet, továbbá a Nemzeti Népegészségügyi Központ határozata a fürdők látogatottságát jelentősen visszaszorította. Elmaradt a fürdők szezonális forgalomnövekedése, amelynek következtében nem volt szüksége plusz munkaerőre. Erre tekintettel a szerződés teljesítése a Ptk. 6:179. § (1) bekezdése értelmében lehetetlenné vált. Megítélése szerint a szerződés nem volt módosítható, mivel nem volt előre látható, hogy a meghosszabbított határidőben hogyan képes azt teljesíteni. A szerződés teljesítésének a koronavírus-járvány mint vis major miatt történő lehetetlenné válását a felmondó levél tartalmazta. Mivel a szerződés nem volt módosítható, ezért a Kbt. 141. § (8) bekezdése alapján új közbeszerzési eljárás kiírására lett volna szükség. Erre az esetre megillette a felmondás joga.

[4] Az alperes vitatta a kötbér jogalapját és összezszerűségét is. A Ptk. 6:186. §-ára hivatkozott és kifejtette, hogy a felelősség alóli mentesülése körében jelentősége van a járványügyi intézkedések során meghozott jogszabályoknak a kijárási tilalom, illetve a határzár elrendelésének, ami köztudomású tényként radikális piaci változást eredményezett. Hangsúlyozta, hogy a családdal és többéves munkajogviszonnyal rendelkező állandó munkavállalói munkaviszonyának fenntartását tartotta elsődlegesnek és a munkaerők belső átcsoportosításával próbálta a veszélyhelyzet folyamán a bizonytalan helyzetbe kerülő munkavállalókat segíteni. A kötbér összezszerűsége körében kifejtette, hogy a kötbérszámítás alapja 350.000.000 forint, az általa kötelezően igénybe veendő munkaórák számára is figyelemmel. Kérte a Ptk. 6:188. §-ára alapítottnan a túlzott mértékű kötbér mérséklését, amelynek körében álláspontja szerint a szolgáltatás mértékének és a kötbér összegének arányát is figyelembe kell venni. A kártérítés iránti másodlagos kereset körében arra hivatkozott, hogy nem követett el szerződésszegést, mivel a felmondás megfelelt a jogszabályoknak. A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (a továbbiakban: Szövetkezeti tv.) 13/A. §-ára hivatkozva kifejtette, hogy a felperes csak szűkített körben realizálhat hasznot, ennél fogva a kárszámítás hibás, mivel nem veszi figyelembe az iskolaszövetkezetek gazdálkodására vonatkozó szabályokat.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg felperesnek 109.337.787 forintot, ezen összeg után 2020. június 22-től a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt értékének megfelelő mértékű késedelmi kamatot és 5.682.590 forint perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[6] Határozatának tényállásában megállapította, hogy „Diákmunkaerő Foglalkoztatása” tárgyban nyílt közbeszerzési eljárás eredményeként az alperes mint megrendelő és a felperes mint vállalkozó között 2020. február 19-én vállalkozási keretszerződést jött létre, amely értelmében a megrendelő kezelésében levő fürdőkben és strandfürdőkben uszodamester, vízicsúszda-kezelő, pénztáros, szaunamester, fürdősegédmunkás, hostess feladatok, kertészeti segédmunkás, irodai adminisztrátor, fürdő házirend felügyelő szolgáltatásokat iskolaszövetkezeti tagsági jogviszonyban álló diákok látják el. A keretszerződés időtartama alatt az alperes kötelezettséget vállalt legalább 280.000 munkaóra keretében diákmunkaerő foglalkoztatására. A megrendelő az alapmennyiségen felül nettó 500.000.000 forint keretösszeg erejéig jogosult további munkaórák keretében diákmunkaerő foglalkoztatására, az alapmennyiséggel együtt legfeljebb 400.000 munkaóra mennyiségben, amely 70%-ának (280.000 munkaóra) lehívására vállal kötelezettséget. A keretszerződés 24 hónapos határozott időtartamra jött létre azzal, hogy a szerződés az alperes döntése alapján egy alkalommal változatlan feltételekkel meghosszabbítható a keretösszeg erejéig.

[7] A felek a szerződés rendes felmondással történő megszüntetésének lehetőségét kifejezetten kizárták [8.1. pont]. Ugyanakkor rögzítették, hogy az alperes a szerződést felmondhatja, vagy – a Ptk.-ban foglaltak szerint – a szerződéstől elállhat, ha feltétlenül szükséges a szerződés olyan lényeges módosítása, amely esetében a Kbt. 141. §-a alapján új közbeszerzési eljárást kell lefolytatni [8. 4. pont]. A felek a teljes szerződés vonatkozásában megíiusulási kötbért kötöttek ki azzal, hogy a szerződés megíiusulása esetén a kötbér összege a megíiusuláskor fel nem használt keretösszeg 30%-a [5.2. pont].

[8] A felek együttműködése a keretszerződés alapján 2020. február 20-tól kezdődött meg, a felperes az igényelt diákmunkaerőt a szerződésnek megfelelően biztosította az alperes számára. A szerződés alapján történt teljesítésekről a felperes mindösszesen 14.054.280 forint értékben állított ki számlát, amelyet az alperes megfizetett.

[9] 2020. januárjában Európában is megjelent a COVID és februártól kezdődően széleskörben terjedni kezdett. A WHO végül 2020. március 11-én pandémiának minősítette a COVID járványt.

[10] A felek között alperes kezdeményezésére 2020. március 9-én személyes egyeztetésre került sor, amelynek célja a felperes részéről az alperes új menedzsmentjének

történő bemutatkozás és az együttműködés optimalizálásának megbeszélése. Már ezen a találkozón szóba került alperes részéről a felmondási szándék.

[11] Fentieket követően Budapest Főváros Önkormányzata tulajdonosi döntéssel Alapítói Határozat keretében úgy határozott, hogy 2020. március 15-ével a járványra tekintettel bezárja az alperes fürdőit. Ezzel nagyjából egyidejűleg az alperes fővárosi fürdői mellett a vidéken található fürdők bezárására is sor került.

[12] Az alperes a 2020. május 15-én kelt és felperes számára 2020. május 20-án kézbesített felmondásával a Kbt. 143. § (1) bekezdés a) pontjára utalással felmondta a szerződést. A felmondás indokaként arra hivatkozott, hogy a járványügyi rendelkezések és az azzal összefüggésben meghozott alapítói rendelkezés következtében a társaság által üzemeltetett fürdők és gyógyfürdők nem meghatározható ideig nem működnek. A társaság üzleti terveit, árbevételét a kialakult vis maior helyzet, a turizmus visszaesése és az ágazati válság hosszú távon negatívan befolyásolja. A társaságnak jelenleg nincs a szokásos üzleti tevékenységből származó bevétele, a keretszerződésben lekötött szolgáltatások igénybevételére nincs szüksége. A levél szerint a meglévő szerződés módosítása olyan mértékben lenne szükséges, amelyre a Kbt. 141.§-a nem ad lehetőséget és amelyre tekintettel új közbeszerzési eljárást kellene lefolytatni.

[13] A kijárási korlátozások vidéki megszüntetésével 2020. május 4-től újranyitottak a vidéki strandfürdők. 2020. május 16-án jelent meg a hivatalos tájékoztatás az Operatív Törzs honlapján arról, hogy május 18-tól újra nyithatnak a strandok és a szabadtéri fürdők. Az alperes is döntött a szerződés tárgyát képező fürdői közül a fürdő1, a fürdő2 a fürdő3, fürdő4 és fürdő5 strandok május 30-ával történő, illetve a fürdő6 Strand legkésőbb június 15-i újra nyitásáról.

[14] A felmondás a felperes álláspontja szerint megalapozatlan és jogszerűtlen volt, ezért a 2020. június 11-én kelt válaszlevelében bejelentette, hogy az alperes felmondását jogellenesnek tartja, és az ebből fakadó igényeit érvényesíti. A 2020. június 17-i újabb levelében a felperes a szerződés megszűnése folytán felhívta az alperest, hogy a szerződés 5.2 pontja alapján 145.783.716 forint összeget megghiúsulási kötbérként fizessen meg a számára. A felszólító levelek kézbesítésére 2020. június 15-én és 2020. június 22-én került sor.

[15] Az elsőfokú bíróság határozatának jogi indokolásában a felperesnek a kötbér iránti elsődleges keresetét tartotta megalapozottnak. E körben elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a járványhelyzetre tekintettel szükséges volt-e a szerződés lényeges módosítása. Egyetértett az alperes azon hivatkozásával, hogy a felmondás időpontjában nem volt előre látható a koronavírus fertőzési rátájának alakulása, a vírus mutálódása, a védőoltások védelmi idejének hossza, így nem volt előre látható az sem, hogy a strandok, fürdők, mikor, milyen hosszan és milyen korlátozások mellett tarthatnak nyitva. Ebből viszont tévesen vonta le azt a következtetést az alperes, hogy a járványhelyzet bizonytalanságából eredően a szerződés

módosítása szükséges, hiszen a bizonytalan jövőbeli helyzet azt is magába foglalja, hogy a körülmények jobbra fordulhatnak és az alperes a szerződést a későbbiekben teljesíteni tudja. Rámutatott arra, hogy a szerződés értelmében az alperes a szerződést egy alkalommal egyoldalúan meghosszabbíthatta, ennél fogva 21 + 24 hónap állt rendelkezésére a szerződés szerinti munkaórák lehívására, ezért a járványhelyzet miatt a felmondás időpontjában egyáltalán nem volt szükséges a szerződés módosítása. A pacta sunt servanda kötelmi jogi alapelvből levezette, hogy a felek elsődleges kötelezettsége a szerződés teljesítése. Az alperest nem vitásan sújtó járvány csak akkor szolgálhat alapul a szerződés megszűnésére, amennyiben a szerződéses jogviszony a fennálló tartalommal lényegi és feltétlen szükséges módosítása nélkül nem folytatható, de a jogszerű módosításra nincs lehetőség. Rögzítette, hogy ez a felmondás időpontjában sem, és azt követően sem volt megállapítható, ezért az alperes felmondása nem volt jogszerű, azaz az alperes a perbeli szerződést megszegte.

[16] Utalt a Ptk. 6:186. §-ában foglaltakra és kifejtette, hogy az alperes kimentésre való hivatkozását megalapozatlannak tartja, mivel a szerződést idő előtt mondta fel annak bevétele nélkül, hogy a járvány a szerződés időtartama alatt a tevékenységét miként érinti, és hogyan befolyásolja a szerződés teljesítését. Az alperes által megjelölt fürdők átmeneti zárva tartása, illetve az átmenetileg keletkezett munkaerőfelesleg nem mentesíti az alperest a szerződésszegés alól. Jelentőséget tulajdonított a felperes által csatolt, diákmunkaerő toborzását rögzítő újsághirdetéseknek és megállapította, hogy önmagában a hirdetés léte mutatja azt, hogy az alperes a felmondás időpontjában nem tudta megfelelően kalkulálni a saját jövőbeni munkaerőigényét és hirdetéseket kényszerült feladni. A Ptk. 6:183. §-ból, a 6:179. § (1) bekezdéséből, továbbá a szerződés 5.5.2., és az 1.1. pontjaiból megállapította, hogy az 500.000.000 forint keretösszegből 485.945.720 forint felhasználása nem történt meg, ennél fogva a meghíúsulási kötbér a szerződés értelmében ennek 30%-ával egyezik meg, amely 145.783.716 forint. Kifejtette, hogy az alperes tévesen hivatkozik arra, hogy a kötbérszámítás alapja a 350.000.000 forint keretösszeg. A Ptk. 6:188. §-a alapján az alperest terhelő kötbért mérsékelte a járványügyi helyzetre, valamint az alperes elmaradt bevételkiesésére figyelemmel, és azt 25%-kal alacsonyabb összegben, összesen 109.337.787 forintban állapította meg. A késedelmi kamatról a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése szerint rendelkezett. Az alperesnek a szakértői bizonyításra irányuló indítványát mellőzte, mert a jogvita elbírálása szempontjából a szakértővel bizonyítani kívánt tényeknek nem volt jelentősége. Az elsődleges keresetnek való helytadásra figyelemmel a másodlagos keresetet nem vizsgálta.

[17] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, mivel elsődleges hivatkozása szerint mind a kötbér, mind a kártérítés jogcímén előterjesztett kereset a jogalap és összegaszerűség vonatkozásában is megalapozatlan; másodlagos hivatkozása szerint a meghíúsulási kötbér fizetési kötelezettség körében előadott kimentési kérelme megalapozott, azt az elsőfokú bíróság jogszabálysértően utasította el; harmadlagos hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a meghíúsulási kötbér alapját és ennek figyelembevételével kérte a kötbér mérséklésére vonatkozó kérelmének nagyobb mértékben történő helyt adást. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet sérti a Kbt. 141. § (4) bekezdését, és a 143. § (1) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. §-át, a 279 § (1)-(3) bekezdését, a 346. § (5) bekezdését, a Ptk. 6:179. §-át, 6:180. §-át, 6:186. §-át, és a 6:188. §-át. Kérte továbbá a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását.

[18] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet tévesen értelmezte a Kbt. vonatkozó rendelkezését és a szerződés szövegét, amikor a felmondás jogszerűtlensége kérdésében a felperes javára döntött. Megítélése szerint a szerződésből egyértelműen következik, hogy azt a felek határozott időre kötötték: ennek megfelelően az alperes kötelezettsége 280.000 diákmunkaóra lehívása volt két éven belül. Az opciós joggal jogosult volt további munkaórákat is lehívni, amelyek összességében nem haladhatták meg a 400.000 munkaórát, azonban a szerződéses kötelezettsége nem terjed ki az 500.000.000 forint teljes igénybevételére csak arra, hogy két éven belül 280.000 munkaórát hívjon le. Mindennek következtében az elsőfokú ítélet tévesen és megalapozatlanul rögzíti, hogy a szerződés megszüntetése helyett az alperes a szerződést egyoldalúan további két évre meghosszabbíthatta volna, és ezen időn belül is érvényesíthette volna a kötelezően lehívandó 280.000 munkaórát.

[19] A pályázat kiírásakor és annak elbírálásakor azzal számolt, hogy a korábbi évek szerinti forgalmat tudja lebonyolítani, munkaerő-igényét ennek megfelelően kalkulálta. Azonban a járvány és a korlátozások alapján észlelte, hogy nem tudja igénybe venni a szokásos módon és rendben a diákmunkát, és azt is tudta, hogy a covid járvány miatti korlátozások, és a turizmus teljes leállása miatt az adott évben a tervezett forgalmat nem tudja megvalósítani, ezért kénytelen költségeit csökkenteni, aminek következtében diákmunkát nem tud biztosítani, mert nincs munkalehetőség. Megítélése szerint téves az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy az alperes vezetője arra számíthatott volna, hogy a helyzet javul, hiszen a korlátozó rendelkezések, a nemzetközi turizmusban észlelt nemzetközi trendek, és a saját első féléves eredmények ezzel ellentétes következtetéseket, megállapításokat támasztottak alá. 2020 májusában minden szálloda és egyéb turizmust kiszolgáló intézmény tudta, hogy minimum a vakcina megérkezéséig a helyzet nem fog gyökeresen megváltozni, és az állam bér- és egyéb hosszú távú támogatásokkal, adókedvezményekkel segítette a cégeket, hogy átvészeljék a pandémiás időszakot. Az elsőfokú bíróság a közismert körülményekből tehát téves következtetést vont le, ezért az ítélet a Pp. 279. § (1) bekezdése értelmében okszerűtlen.

[20] Az alperes a felmondó nyilatkozatában annak tartalma szerint azt közölte a felperessel, hogy a szerződés teljesítése a Ptk. 6:179. § (5) bekezdése alapján lehetetlenné vált, és az a lehetetlenülés következtében megszűnt, vis maiorra hivatkozott. A nyilatkozat azt tartalmazza, hogy mivel a teljesítési érdeke teljesen ellehetetlenült, a Kbt. 141. §-a sem alkalmazható, és nem tudná a szerződést úgy módosítani, hogy az utóbb teljesíthető legyen a számára. Egyértelművé vált, hogy két éven belül 280.000 munkaóra figyelembevételével nem tud a szerződés alapján szezonális munkát biztosítani a felperes által közvetített diákok részére, mert nincs és nem is lesz ilyen típusú munka. Az alperesnek a covidjárvány előtti munkaerőgazdálkodási terve rajta kívül álló, előre nem látható okokból lehetetlenült. Megítélése szerint az előadott tényállás tipikus vis maior helyzet okozta lehetetlenülés. Ezt a tényt támasztja alá az alperes által 2020 szeptemberében bejelentett csoportos létszámcsökkentés is, amelynek során 90 rendes munkavállalóját elküldte. Hangsúlyozta, hogy ha a járvány következtében nincs munka, és ezért a szerződés a Ptk. 6:179. § szerint megszűnt, az alperes a Ptk. 6:180. § értelmében ezért nem lehet felelős. Álláspontja szerint a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti szerződés módosítására a szerződés lejártá előtt

nem lett volna lehetősége, mivel a mai napig igazoltan nincs szüksége szezonális diákmunkásokra.

[21] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy legfeljebb a szerződés lejárta előtt szüntethette volna meg a szerződést akkor, amikor már igazolt, hogy annak teljesítésére nem képes. Megítélése szerint nem volt elvárható tőle, hogy a szerződést úgy tartsa fenn, hogy nem veszi igénybe a szolgáltatást és nem hív le munkaórát arra is figyelemmel, hogy a feleket a szerződésben rögzítettek szerint számos kötelezettség terhelte. Hangsúlyozta, hogy a lehetetlenülés tényéről azonnal értesítette a felperest, a perben a felperes igazolhatta volna, hogy annak oka nem állt fenn, azonban erre nem került sor. A társaság a mérlegével és forgalmi adataival igazolta a lehetetlenülés megtörténtét, valamint azt, hogy a felperes szolgáltatását később sem vette igénybe, mert arra nem volt képes. Megjegyezte, hogy a mellőzött bizonyítási indítványa is erre terjedt ki. Az elmaradt bizonyítás során éppen azt kívánta igazolni, hogy jelenleg sem vesz igénybe ilyen típusú szolgáltatást, mivel nincs arra szüksége. Megítélése szerint csak azt kell igazolnia, hogy a nyilatkozat idején ismert és utólagos adatok, tények alapján is megállapítható, hogy a szerződésben foglaltak teljesítésére nem volt képes.

[22] Vitatta a kötbérszámítás alapját. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott keretösszeg értéke az opciót is tartalmazza. Nem volt köteles azonban mind az 500.000.000 forint keretösszeget lehívni, ennél fogva a kötbér alapja nem lehet a teljes opcióval növelt keretösszeg, csakis annak 70%-a. Tekintve, hogy 14.054.280 forint értékben teljesítette a szerződést, a meghíúsulási kötbér csak a fel nem használt és kötelezően lehívandó keretösszegegen alapulhat, amely álláspontja szerint 335.945.720 forint.

[23] Utalt a Ptk. 6:186. §-ára és 6:142. §-ában foglaltakra a kimentés körében. Alaptalannak és jogszerűtlennek tartotta azon tény értékelését a kimentés körében, hogy a szerződés felmondása után álláshirdetéseket adott fel, hiszen a hirdetés feladása és a 280.000 óra diákmunka lehívásának elmaradása között nincs semmilyen okszerű kapcsolat. E körben a bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget, ennél fogva az ítélet súlyosan megalapozatlan. Hangsúlyozta, hogy az álláshirdetések nem szezonális diákmunkákra szóltak és a bíróság a felajánlott bizonyítást e körben nem folytatta le. Az a tény, hogy a gazdasági társaság munkavállalói között természetes fluktuáció van, nincs összefüggésben azzal, hogy az alperes vis major következtében megváltozott helyzetben nem tudott szezonális munkakörben diákmunkavállalók részére 280.000 munkaórát biztosítani. Hangsúlyozta, hogy a kimentési okok előadásakor arra is hivatkozott, hogy a covid következtében nem rendelkezett munkaadási lehetőséggel, mert nem volt vendég, nem volt forgalom, ezért nem volt ilyen típusú munka. Az alperes az előállt helyzetben úgy járt el, ahogy a gazdasági társaságtól elvárható, hiszen saját, rendes, családost, több éve a cégnél dolgozó munkavállalóinak elhelyezéséről gondoskodott. Álláspontja szerint mivel a szerződés egy munkaközvetítői szerződés és igazoltan vis major következtében nem tudott munkát biztosítani, ez önmagában egy előre nem látható eseményhez kapcsolódó kimentési ok.

[24] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan a kötbér mértékének mérséklése körében is. Ugyan a bíróság rögzítette, hogy a felperes által előadott kártérítési igény, a tényleges kár, és a covidhelyzet következtében mérsékelte a kötbér összegét, azonban a felperes bejelentett kára nem igazolt, így annak figyelembevétele megalapozatlan. Álláspontja szerint a kötbér mérséklésénél a kötbérösszegezését, a kötelezett szerződészegéséből várhatóan keletkező kárt általányszerűen kell előre megbecsülni. A kötbérösszegezés körében amennyiben a kikötött kötbér a tényleges vagyoni hátrányt lényegesen meghaladja, a kötbér mérséklése indokolt lehet. A felperes nem igazolta, hogy a szerződészegéséből kár érte. A felperes kára egyedül az elmaradt haszná lehet, mivel a felek közötti jogviszony ténylegesen munkaerő-közvetítés, és ennek tekintetében a felperest csak jutalék illette meg, a fennmaradó részt a munkavállalók részére kellett kifizetnie. Alaptalannak tartotta a kötbér megállapításánál olyan elmaradt haszn kárként történő megjelölését, amely igazoltan nem a károsult vagyonszerzésének a pótlására szolgál, hanem jogszabály alapján egyéb kifizetés alá esik, ezért ez a káron szerzés tilalmába ütközik.

[25] Hangsúlyozta, hogy a Szövetkezeti tv. 13/A. § (2) bekezdése értelmében az állapítható meg, hogy az iskolaszövetkezet nem profitorientált szervezet, szolgáltatási díjra jogosult, annak tételes elszámolásával, hogy hány diákot közvetít ki a megrendelő részére és azok milyen munkát végeztek. A felperes a diákok javára ezt a szolgáltatási díjat tovább fizeti, értelemszerűen csak szűk körben realizálhat profitot. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a kötbér mérséklésénél mindezt nem mérlegelte, tévesen és megalapozatlanul vette figyelembe a felperest ért kárt. Igazolta, hogy a felperes 2019. évi mérleg beszámolója szerint adózott eredménye nem érte el a nettó árbevétel 1%-át, ezért teljesen alaptalan a felperes által előadott és nem igazolt elmaradt haszn kárként történő figyelembevétele. Minderre figyelemmel nehezen értelmezhető, hogy a 280.000 munkaóra alapján alkalmazható jutalékösszeg hogyan érne el a teljes opcióval növelt keretösszeg 1/5-ét. Megítélése szerint a felperest legfeljebb 5.000.000 forint kár érte. Ezt meghaladóan a kötbér összege jelentős mérséklésének van helye. Álláspontja szerint az elmaradt haszonhoz igazítható és kárátalányként működő megíúsulási kötbér nem lehet a valós kár 22-szerese, ezért a bíróság által megállapított kötbér teljesen aránytalan és túlzó, figyelembe véve a szerződéses jogviszony tartalmát, a keretösszeg opcióval növelt maximális értékét és az összes igazolt körülményt.

[26] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, és az alperes másodfokú perkölségben való marasztalását a csatolt költségjegyzéknek megfelelően.

[27] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a rendelkezésre álló bizonyítékokkal összhangban álló okszerű következtetést vont le az alperes felelőssége körében azzal, hogy az elsőfokú bíróságnak a kötbér összegének mérséklésére vonatkozó döntését tudomásul vette.

[28] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a Kbt. 143. § (1) bekezdés a) pontjára alapozott felmondás körében a tényállási elemeket és megfelelő

következtetést vont le azokból. Álláspontja szerint a hivatkozott rendelkezés nyelvtani értelmezése alapján csak arra lehet következtetni, hogy az alperes felmondása során a Kbt. 143. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt konjunktív feltételek nem álltak fenn. Ahogyan azt az elsőfokú bíróság is megállapította jelentősége van annak, hogy az alperes a szerződés időtartamát meghosszabbíthatta és ennek időtartama alatt lehetősége volt a kötelező munkaórákat igénybe venni. A szerződés I.5. pontjából az következik, hogy a lehívási kötelezettség a szerződés időtartama alatt terheli az alperest, amely a szerződés meghosszabbítása esetén értelemszerűen nem jelenthet mást, mint a meghosszabbított időtartamot. Továbbra is fenntartotta azon álláspontját, hogy nem lett volna szükséges a szerződés módosítása akkor sem, hogy ha az alperes nem tudja lehívni a szerződésben vállalt 280.000 munkaórát a szerződés időtartama alatt, mivel pusztán azért nem szükséges a szerződés módosítása, hogy ha az egyik fél szerződésszegő helyzetbe kerül. Ebben az esetben a szerződést fenn kell tartani, és a Ptk. 6:142. §-ával összhangban kell megvizsgálni, hogy fennállnak-e olyan körülmények, amelyek a szerződésszegő felet a felelősség alól mentesítik. Mivel a szerződés módosításának a feltétlen szükségessége nem állapítható meg, az alperes felmondásának jogellenessége pusztán erre tekintettel megállapítható a további feltételek vizsgálata nélkül is a Kbt. 143. § (1) bekezdés a) pontja értelmében. Hangsúlyozta, hogy a perben az alperes a Kbt. egyetlen olyan szakaszát sem tudta megjelölni, amely kizárta volna a szerződésmódosítás lehetőségét, és új eljárás lefolytatását tette volna szükségessé.

[29] Vitatta az alperes azon álláspontját, hogy a felmondással a szerződés lehetetlenülés miatti megszűnéséről tájékoztatta volna az alperes, mivel a körülményekből egyértelműen megállapítható, hogy a szerződés nem lehetetlenült a 2020. május 15. napját megelőző időszakban. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felmondás időpontjában az alperes bizonyosan nem láthatta előre, hogy hogyan alakul a járvány, és az hogyan érinti a működését a szerződés időtartama alatt. Utalt az alperesi jóhiszeműség hiányára is, hiszen a felmondás időpontjában a vidéki fürdők újranyitása már megtörtént, és napokon belül dönthetett az alperes a saját fürdőinek megnyitásáról. Minderre figyelemmel nincs relevanciája, hogy az alperes tényleges munkaerőszükséglete hogyan alakult, és milyen kiadásokkal járt a munkavállalóinak foglalkoztatása. Hangsúlyozta, hogy az alperes a saját gazdálkodása eredményessége kockázatát nem háríthatja át a felperesre. E körben hivatkozott az iratokhoz csatolt, a szerződés tárgyát képező munkakörökben a felmondást követően feladott alperesi álláshirdetéseket igazoló iratokra. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy az alperes a felmondást követően napokkal a fürdőit újra nyitotta. Hangsúlyozta, hogy a szerződés tárgyát képező munkaköröket nem a látogatószám, hanem az infrastruktúra határozta meg. Kiemelte, hogy az alperes választása volt, hogy a létesítményeit a állományában lévő munkavállalóival működtette. Nincs jogi indoka annak, hogy a perbeli szerződésben vállalt foglalkoztatási kötelezettségét másodrangúnak tekintse az alperes saját munkavállalóinak foglalkoztatásához képest.

[30] A felperes szerint jelentőséget kell tulajdonítani annak is, hogy az alperes nem tett konkrét tényállítást arra nézve, hogy a fürdők működtetése a későbbi időszakban hogyan alakult. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy a szerződés alapján az alperesnek nem volt kötelezettsége arra nézve, hogy a szerződés időtartama alatt egyenletesen elosztva hívja le a munkaórákat. A szerződés meghosszabbításának lehetőségére figyelemmel az alperesnek nem kellett volna 2022. február 19-ig mind a 280.000 órát lehívnia. Kiemelte, hogy a szerződés a teljesítés lehetetlenné válása miatt csak akkor szűnhet meg, ha a teljesítés teljes egészében és

végleges jelleggel válik lehetetlenné. Rámutatott arra, hogy a fellebbezésben új tényállítás az alperes részéről, hogy 2020 szeptemberében csoportos létszámcsökkenést jelentett be és 90 rendes munkavállalójának mondott fel.

[31] Álláspontja szerint helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes jogellenes felmondása a teljesítés jogos ok nélküli megtagadásának minősül, és ezért a felperes a szolgáltatás lehetlenné válásának jogkövetkezményeként érvényesíthette kötbérigényét. Helytálló azon ítéleti megállapítás is, hogy az alperes nem tudta kimenteni magát a felelősség alól. Rámutatott arra, hogy a szerződés megkötésekor 2020. február 19-én már közismert volt a covid járvány terjedése, ezért a koronavírus által előidézett körülményekkel az alperesnek mint egy fürdők üzemeltetésével foglalkozó, professzionális társaságnak reális lehetőségként kellett volna számolnia a szerződéskötés időpontjában.

[32] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a meghiúsulási kötbérigény összszerszerűségét figyelemmel a vállalkozási szerződés 5.5.2. pontjában, valamint az ajánlati felhívás II.2.4. pontjában foglaltakra, és az abban meghatározott 500.000.000 forint keretösszegre figyelemmel. A kötbér mérséklése tárgyában vitatta a fellebbezésben foglaltakat és utalt arra, hogy a kötbér mértéke szempontjából a szolgáltatás értékének és nem a bekövetkezett károk nagyságrendjének van alapvető jelentősége, utóbbi csak kisebb súllyal mérlegelhető figyelemmel a BH2017. 89. számú jogesetben foglaltakra is. Észrevételezte, hogy az alperes tévesen határozta meg az irányadó perértéket és ennél fogva tévesen határozta meg az ügyvédi munkadíját is.

[33] A Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.269/2022/6. szám alatti ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította mellőzve az alperes elsőfokú perköltségben marasztalását. Kötelezte egyben a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.501.000 forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

[34] A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.V.21.049/2022/5. számú határozatában a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A felperes felülvizsgálati eljárási költségét 5.500.000 forintban, az alperesét 2.000.000 forintban állapította meg. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a másodfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a keretszerződés teljesítése az alperes részéről a 280.000 munkaóra fennmaradó része tekintetében lehetetlenült. Kiemelte, hogy a szerződés teljesítése lehetlenné válásának a Ptk. 6:179. §-ában szabályozott jogintézménye a szerződésszegés azon esetkörét jelenti, amikor a szerződés teljesítése a szerződéskötés után beállott körülmények miatt meghiúsul. A teljesítés lehetetlenülése a szolgáltatás végleges nem teljesíthetőségét feltételezi, és jelentősége van a szerződéses szolgáltatások teljeskörűen lehetlenné válásának is. Mindez azt jelenti, hogy a 24 hónap határozott időtartamú szerződéses futamidőből eltelt három hónapra tekintettel hátramaradt 21 hónap egésze tekintetében kellett volna lehetetlenülnie a felperes szerződéses szolgáltatása alperes általi igénybevételének, a keretszerződés jellegéből adódóan azonban nem igazolható, hogy a 280.000 munkaóra le nem hívott részének igénybevétele teljes

mértékben megghiúsult. Minderre figyelemmel az átmeneti fürdő bezárások a perbeli szerződés keretjelleget tekintettel a teljes szerződés lehetetlenülését nem okozhatták, így annak bekövetkezését a másodfokú bíróság a Ptk. 6:179. §-a megsértésével állapította meg. Az alperes 280.000 munkaóra lehívásával kapcsolatos kötelezettsége alapulvételével a rendelkezésre álló peradatok alapján, szükség szerint további bizonyítás lefolytatásával kell megítélni a kötbérfelelősség jogalapjának fennállása esetén, hogy a 280.000 munkaórából fennmaradt munkaórák lehívásának az alperes általi elmulasztása milyen mértékben menthető, míg a kimentéssel nem érintett kötbér kötelezettség körében felmerülhet a további kötbérmérséklés kérdése, ami a felperesi fellebbezés hiányában megítélhető a másodfokú bíróság által.

[35] A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító rendelkezése – fellebbezés hiányában – a Pp. 358. § (3) bekezdése értelmében jogerőre emelkedett.

[36] Az alperes fellebbezése részben megalapozott.

[37] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetése azonban csak részben felel meg a jogszabályoknak, döntésével az ítéltábla részben értett egyet.

[38] A megismételt másodfokú eljárásban az alperes tévesen érvelt a lehetetlenülés körében. Ahogyan arra a felperes is rámutatott, a Kúria a teljesítés lehetetlenülése kérdésében állást foglalt. Ennek megfelelően a rendkívüli járványhelyzettel összefüggésben az alperesi teljesítés lehetetlenné válása nem állapítható meg, hiszen a szerződés keretjelleget is figyelemmel a rendelkezésre álló adatok alapján a teljesítés végleges megghiúsulása nem igazolt. Az ezzel ellentétes – különösen a Kúria határozatát követően fenntartott – alperesi fellebbezési érvelés tehát megalapozatlan.

[39] A szerződés lehetetlenülésével összefüggő megalapozatlan alperesi hivatkozásból kiindulva téves az alperesnek a felmondás jogszerűsége körében kifejtett álláspontja is. A szerződés 8.4. pontja értelmében az alperes a szerződést felmondhatja, vagy – a Ptk.-ban foglaltak szerint – a szerződéstől elállhat, ha feltétlenül szükséges a szerződés olyan lényeges módosítása, amely esetében a Kbt. 141. §-a alapján új közbeszerzési eljárást kell lefolytatni. A szerződés lényeges módosításának jogszabályi feltételeit a Kbt. 141. § (6) bekezdése rögzíti. Az alperes azonban nem fejtette ki és nem is igazolta, hogy olyan szerződésmódosításra lett volna szükség, amely az eredeti szerződéses feltételektől lényegesen eltérő érdemi feltételeket határozná meg, ezen belül olyan feltételeket, amelyek ha szerepeltek volna a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárásban, az eredetileg részt vett ajánlattevőkön kívül más ajánlattevők részvételét vagy a nyertes ajánlat helyett másik ajánlat nyertességét tették volna lehetővé; a módosítás a szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára változtatná meg; vagy a módosítás a szerződés tárgyát az eredeti

szerződésben foglalt ajánlattevői kötelezettséghez képest jelentős új elemre terjesztené ki. A fentiekben túl az ítéltábla osztja az elsőfokú íráság által az új közbeszerzési eljárás kiírása nélküli szerződésmódosítás, azaz a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja körében kifejtetteket. Az elsőfokú bíróság ítélete tehát nem sérti a Kbt. 141. §-át és a 143. § (1) bekezdését.

[40] A fentiek értelmében az alperesi felmondás nem felelt meg a szerződés 8.4. pontjában és a Kbt. 143. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, ami egyben annak megállapítását eredményezi, hogy az alperes a szerződés teljesítését megtagadta, azaz az alperes szerződést szegett. A szerződés 5.2. pontja értelmében a szerződés megghiúsulása esetére az alperes kötbér fizetési kötelezettséget vállalt, amelynek összege a megghiúsuláskor fel nem használt keretösszeg 30%-a.

[41] Helytállóan hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperesnek 21 + 24 hónap állt rendelkezésére a szerződés szerinti munkaórák lehívására. A szerződés 1. pontja szerint az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a keretszerződés időtartama alatt 280.000 munkaóra keretében diákmunkaerőt foglalkoztat. A szerződés 3. pontja szerint a felek a szerződést annak aláírásától számított 24 hónapos határozott időtartamra kötötték. A fellebbezési ellenkérelemben és az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel [72] szemben tehát a szerződés rendelkezései értelmében – a Ptk. 6:8. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel – az alperes szerződéses kötelezettsége 280.000 munkaórának a szerződés aláírásától számított 24 hónapon belüli lehívása volt. A szerződés 4. pontja ugyan lehetőséget biztosít opcionális mennyiség, további munkaóra lehívására, e körben azonban az alperest nem terhelte megrendelési kötelezettség, azaz ez az alperes diszkrecionális joga volt, csakúgy, mint a szerződés tartamának meghosszabbítása.

[42] A fentiek egyben a kötbér alapjának megállapítása körében is jelentőséggel bírnak, ugyanis annak kiszámítása során a szerződéses keretösszegeből kell kiindulni. Az 500.000.000 forintos keretösszeget a szerződés a 400.000 munkaórához rendelte, a fentiek szerint azonban a szerződés határozott ideje alatt az alperes csak 280.000.000 munkaóra lehívására volt köteles. Ebből kiindulva a határozott idejű szerződés keretösszege a 280.000 munkaórára figyelemmel 350.000.000 forintban állapítható meg. A szerződés 5.2. pontja értelmében ennek fel nem használt része, azaz 335.945.720 forint irányadó a kötbér kiszámítása során – ahogyan azt az alperesi fellebbezés is tartalmazza. A kötbér összege ezért ennek 30%-ában, maximum 100.783.716. forintban állapítható meg.

[43] Téves az elsőfokú bíróság álláspontja a kötbér fizetési kötelezettség alóli kimentés körében – ahogyan arra az alperes helyesen hivatkozott a fellebbezésében. Rámutat az ítéltábla arra, hogy a korábbi, felróhatósági alapú felelősséggel szemben a jogalkotó a kötbérfelelősséget a szerződésszegésből eredő kártérítési felelősséggel azonos módon szigorította azzal, hogy a mentesülést a szerződésszegés miatti felelősség alól történő kimentéshez kötötte, tehát a kötbérigény kontraktuális kárfelelősségi megítélés alá esik. Ennek megfelelően a Ptk. 6:186. § (1) bekezdését és a 6:142. §-át együttesen kell értelmezni, és a kötelezett a kötbérfelelősség alól csak akkor mentesülhet, ha bizonyítja, hogy a

szerződésszegést az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amely a szerződéskötéskor nem volt előre látható, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. E feltételek konjunktívak, azaz a mentesüléshez mindegyikük egyidejű fennállta szükséges, megfordítva: egyik feltétel hiánya önmagában kizárja a mentesülést (BH2022. 156., Kúria Pfv.20.784/2021/6.).

[44] A fentiek értelmében – az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően – nem annak van jelentősége, hogy az alperes a szerződést mikor mondta fel, hanem annak, hogy a szerződés teljesítésének megtagadására az alperes ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény következtében került-e sor, amely a szerződéskötéskor nem volt előre látható, és nem volt elvárható, hogy az alperes ezt a körülményt elkerülje. Az ítéltábla a Pp. 266. § (2) bekezdésének megfelelően az alperes által hivatkozott rendkívüli járványhelyzetet (COVID) és az annak során hozott, az alperes tevékenységét befolyásoló, általa is hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket olyan köztudomású tényként vette figyelembe, amelyek – a fellebbezési ellenkérelemben kifejtettektől eltérően – alkalmasak a kötbérfizetés alóli kimentésre, hiszen nem vitásan mindez az alperes ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény, amely a szerződéskötéskor nem volt előre látható, és nem volt elvárható, hogy az alperes ezt a körülményt elkerülje.

[45] Minderre figyelemmel az ítéltábla megállapította, hogy a főpolgármester elrendelte az alperes valamennyi fürdőegysége és gyógyászati egysége 2020. március 15-től történő bezárását a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet alapján kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel. A fővárosi védelmi intézkedésekről szóló 211/2020. (V. 16.) Korm. rendelet 4. § (4) bekezdése és a 8. § (1) bekezdése értelmében a strandok, a szabadtéri fürdők 2020. május 18-tól látogathatóak voltak, 2020. június 19-től a 2020. évi LVII. törvény a veszélyhelyzetet megszüntette, ezért az alperes beltéri egységei is három hónap után megnyitottak. A 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet 12. §-a ismét megtiltotta az uszodák és közfürdők látogatását 2020. november 11-től, majd hat hónap múlva 2021. május 10-től védettségi igazolvánnyal látogathatóak voltak a létesítmények [a 194/2021. (IV. 26.) Korm. rendelettel módosított 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet 12. § (3a) bekezdése]. Összeségében kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alperes létesítményei a járványhelyzettel összefüggő jogszabályi rendelkezések folytán a perbeli határozott idejű szerződésnek a teljesített részt követő 23 hónapjából 9 hónapot zárva tartottak, amely időszakot az ítéltábla a kötbér fizetési kötelezettség alóli kimentésre alkalmasnak talált. Azonban az alperes 14 hónapra járó kötbérfizetési kötelezettség alól nem tudta kimenteni magát, ezért a kötbér maximális összegét tekintve arányosan, a 14 hónapra járó 61.346.610 forint összegű kötbér megfizetésére lenne köteles.

[46] A fellebbezésben kifejtettektől eltérően az elsőfokú bíróság helytállóan mérsékelte a kötbér mértékét. A Ptk. 6:188. §-a értelmében a bíróság a kötbért kivételesen mérsékelheti, ha az arányosság elvének kirívó sérelme, az eset összes körülményei, így a szerződésszegés objektív (az okozott hátrány) és szubjektív (enyhébben megítélhető szerződésszegő magatartás, a felek helyzete stb.) összetevői miatt a mérséklésre megfelelő indokok hozhatók fel. A mérséklés körében elsődlegesen a kötbérnek a szerződésben kikötött ellenértékkel való összevetése mellett, a szerződésszegés súlyát és következményeit kell figyelembe venni (EBH2001. 522.). A szerződésszegés súlya körében az ítéltábla – az

elsőfokú bírósággal egyezően – jelentőséget tulajdonított annak, hogy az addig nem tapasztalt járványhelyzet mindenki számára ismeretlen és kiszámíthatatlan társadalmi és gazdasági következményeket eredményezett. A bezárásokat meghaladóan az alperest működését jelentősen befolyásolta a külföldiek Magyarországra történő belépésének jogszabályi korlátozása [81/2021. (IV. 1.) Korm.rendelet], a járványhelyzettel összefüggően a turizmus általános csökkenése. Ugyanakkor a szerződészegés következményei körében a felperes non-profit jellegére, és az alperest ért bevétel-kiesés összegére is figyelemmel az elsőfokú bíróság által alkalmazott kötbér mérséklés mértéke megfelelő, az ekörben értékelt körülmények nem indokolják a kötbér nagyobb mértékű mérséklését. Ennek megfelelően a fent megállapított [45] kötbér összegéből kiindulva az alperes 25%-kal mérsékelt, azaz 46.009.960 forint kötbér megfizetésére köteles.

[47] Minderre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperest terhelő kötbér összegét a fenti indokok mentén leszállította, ezt meghaladóan – a késedelmi kamat és a kereset elutasítása tárgyában – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[48] Az alperes fellebbezése részben eredményre vezetett. A Fővárosi Ítéltábla a perköltségről a Pp. 83. § (2) bekezdése értelmében döntött.

[49] A pernyertesség-pervesztesség arányát az elsőfokú eljárásban, az elsőfokú eljárás pertárgyértékére is tekintettel (145.783.716 forint) 70% – 30%-ban állapította meg az alperes javára. Az elsőfokú perköltség körében figyelembe vette az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és a 42. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően a felperes által lerótt 1.500.000 forint elsőfokú eljárási illetéket. Az ítéltábla az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdés c) pontja és a (6) bekezdése alapján 2.000.000 forint mérsékelt összegben állapította meg, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárás során a feleknek összesen két tárgyaláson kellett jelen lenniük. A pernyertesség-pervesztesség arányában az elsőfokú eljárásra az alperesnek 1.400.000 forint + 378.000 forint áfa, összesen 1.778.000 forint ügyvédi munkadíj jár, a felperesnek 600.000 forint + 162.000 forint áfa, azaz 762.000 forint. A felperest emellett megilleti 450.000 forint elsőfokú eljárási illeték. Minderre figyelemmel az alperes elsőfokú perköltsége összesen (1.778.000 forint – 1.212.000 forint) 566.000 forint. A megtérítési kötelezettséggel nem érintett 1.050.000 forint elsőfokú eljárási illeték a felperes terhén marad a Pp. 83. § (5) bekezdése értelmében.

[50] Az ítéltábla a másodfokú eljárás perköltsége körében – a másodfokú pertárgyértékre is figyelemmel (109.337.787 forint) – a pernyertesség-pervesztesség arányát 60-40%-ban állapította meg az alperes javára. Figyelembe vette az alperes által az Itv. 46. § (1) bekezdésének megfelelően lerótt 2.500.000 forint fellebbezési eljárási illetéket, továbbá a feleknek járó ügyvédi munkadíjat. Az ügyvédi munkadíj mértékét az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, (5) és (6) bekezdése alapján 1.000.000 forint mérsékelt összegű ügyvédi munkadíj alapulvételével határozta meg, figyelemmel a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére is. Ennek megfelelően az alperesnek 600.000 forint + 162.000 forint áfa, azaz

összesen 762.000 forint ügyvédi munkadíj jár, továbbá 1.500.000 forint fellebbezési eljárási illeték. A felperesnek 400.000 forint + 108.000 forint áfa, azaz összesen 508.000 forint ügyvédi munkadíj jár. Minderre figyelemmel az alperes másodfokú perköltsége (2.262.000 forint – 508.000 forint) 1.754.000 forint. A megtérítési kötelezettséggel nem érintett 1.000.000 forint fellebbezési eljárási illeték az alperes terhén marad a 83. § (5) bekezdése értelmében.

[51] A megismételt másodfokú eljárásra az ítéltábla az ügyvédi munkadíj mértékét az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, (4) – (6) bekezdései értelmében a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére, továbbá a felek számos előkészítő iratára is figyelemmel 1.000.000 forint alapulvételével állapította meg. Ennek megfelelően az alperesnek 600.000 forint + 162.000 forint áfa, azaz összesen 762.000 forint, a felperesnek 400.000 forint + 108.000 forint áfa, azaz összesen 508.000 forint ügyvédi munkadíj jár. Minderre figyelemmel a megismételt másodfokú eljárásban az alperes perköltsége összesen (762.000 forint – 508.000 forint) 254.000 forint.

[52] A Kúria eljárásában megállapított felülvizsgálati költség alapulvételével – figyelemmel a másodfokú eljárásban megállapított pernyertesség-pervesztesség arányára is – a felperesnek 2.200.000 forint perköltség jár, az alperesnek pedig 1.200.000 forint.

[53] A fentieket számba véve az alperesnek az együttes első-, másod- és felülvizsgálati perköltsége összesen (566.000+1.754.000+254.000+1.200.000) 3.774.000 forint. A felperes együttes első, másod- és felülvizsgálati perköltsége összesen 2.200.000 forint. Minderre figyelemmel az alperesnek járó perköltség összesen (3.774.000 forint – 2.200.000 forint) 1.574.000 forint.

Budapest, 2024. április 17.

Dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sági Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

Dr. Benedek Szabolcs s.k.
bíró